

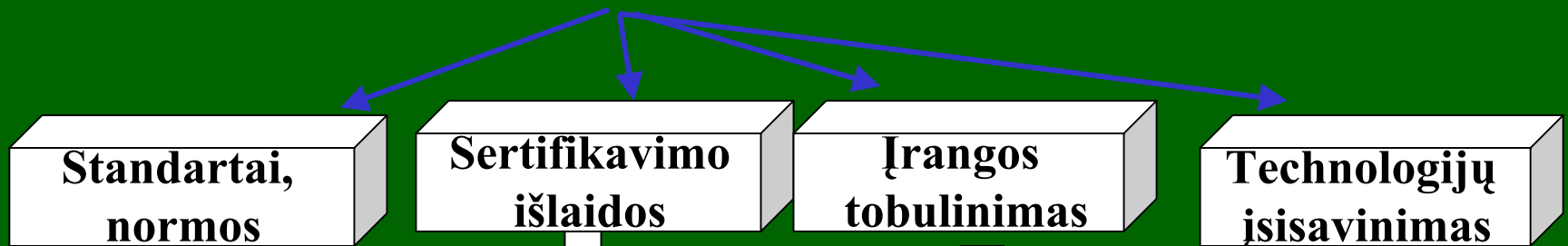
Seminaras “REACH chemikalų vertinimo sistema ir švaresnių chemikalų reikšmė tekstilės pramonei”, Lietuvos tekstilės institutas, 2006.04.13

Aplinkosauginiai reikalavimai viešuosiuose pirkimuose

Dr. Vitalija Rubežienė

Lietuvos tekstilės institutas

APLINKOSAUGINIAI REIKALAVIMAI

TEKSTILĖS PRAMONĖ

INTEGRUOTA PRODUKTO POLITIKA

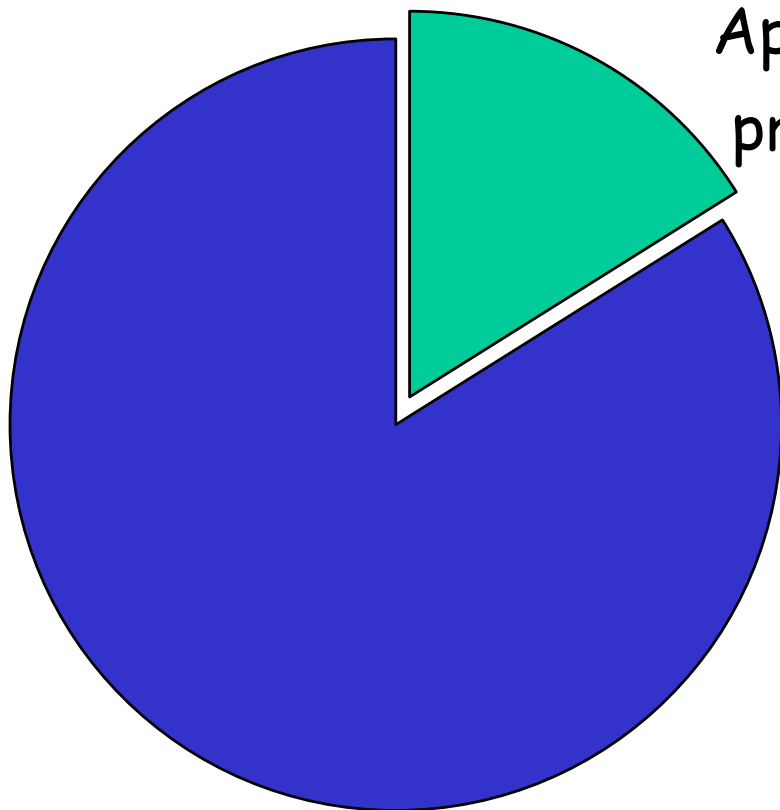
Viešieji pirkimai

Vienas iš produkcijos pardavimo kelių - dalyvavimas viešuosiuose pirkimuose, kuriuos skelbia valstybinės ir kai kurios kitos įstaigos.

Šios įstaigos privalo savo reikmėms vykdomiems pirkimams (kompiuteriai, biuro technika, baldai, speciali apranga ir kt.) organizuoti pirkimo konkursus.

Kiekvienai prekių grupei suformuojami tam tikri reikalavimai.

Viešieji pirkimai ES

Apie 16% bendrojo ES vidaus produkto kasmet.

Apie 1500 mlrd. Eurų kasmet.

Tekstilės gaminiai viešuosiuose pirkimuose

Armija, policija, viešosios tarnybos, energetikos ir vandens tiekimo įmonės, ligoninės:

Viršutiniai drabužiai: uniformos, striukės, trikotažo gaminiai (viršutinis, apatinis trikotažas), spec. drabužiai

Patalynė, užuolaidos, tekstilinė grindų danga.

Statistiniai duomenys: apklausa 25 ES valstybėse

Gyventojų apklausa:

67% - jei yra
informacijos, renkasi
švaresnius gaminius

Viešųjų įstaigų apklausa:

37% pasirengę atsižvelgti į
aplinkosauginius
reikalavimus

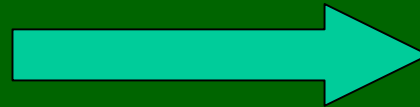
Žalieji viešieji pirkimai ES šalyse

Danija ir Švedija įtraukia aplinkosauginius reikalavimus į daugiau kaip 50% viešųjų pirkimų, Vokietija - 30%, Austrija - 28%, Didžioji Britanija – 23%.

ES vidurkis – 19%.

Aplinkosauginiai reikalavimai viešuosiuose tekstilės pirkimuose: teisinė bazė

2001 m-2006 m.

- Europos Komisijos paaiškinimas dėl “žaliųjų pirkimų (2001 m),
- EK paruoštas “Vadovas viešiesiems žaliesiems pirkimams” perkančiosioms organizacijoms (2004 m.),
- Pasaulinės prekybos organizacijos valstybių vyriausybių susitarimas (2004 m.),
- Naujos viešųjų pirkimų direktyvos (2004).

Viešųjų pirkimų įstatymai

Europos direktyvos 2004/17/EB ir 2004/18/EB

Lietuvos viešųjų pirkimų įstatymas (2005 m. gruodžio 22 d. Nr. X-471)

Įtraukta nauja nuostata:

“Funkciniai reikalavimai gali apimti ir aplinkos apsaugos reikalavimus. Tokie reikalavimai turi būti tikslūs, kad tiekėjai galėtų parengti tinkamus pasiūlymus, o perkančioji organizacija įsigyti reikalingų prekių, paslaugų ar darbų”

Kriterijai, įtraukiami į pirkimų dokumentus

Aplinkosauginiai reikalavimai gaminiamis - savanoriški pirkimus apibrėžiantys kriterijai:

- tam tikrų chemikalų nenaudojimas,
 - vandens sąnaudos gamybos metu,
 - energijos sąnaudos gamybos metu,
 - nuotekų ir oro tarša gamybos metu,
 - atsparumas eksploatacijos metu,
 - perdirbimo galimybė,
 - pagaminta iš perdirbtų žaliavų,
- ir kt...

Tiekėjo pasirinkimas pagal aplinkosauginius kriterijus:
pvz., ISO 14001 sertifikatas

Aplinkosauginiai ženklai ir viešieji pirkimai

ES viešųjų pirkimų direktyvų 2004/17/EB ir 2004/18/EB ir Lietuvos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos:

Laikoma, kad ekologiniu ženklu pažymėti gaminiai ir paslaugos atitinka technines specifikacijas. Tačiau neleidžiama reikalauti, kad bendrovės turėtų konkretų ekologinį ženklą ar visiškai atitiktų konkretaus ekologinio ženklo reikalavimus.

Bet kokiomis aplinkybėmis būtina taip pat atsižvelgti ir į visus kitus tinkamus įrodymus, pavyzdžiui, pripažintos įstaigos atliktą patikrinimą ar gamintojo techninius dokumentus.

Daugeliu atvejų aplinkosauginių schemų reikalavimai tiesiog perkeliama į viešųjų pirkimų dokumentus.

EK duomenų bazė apie gaminių aplinkosauginius kriterijus

Europos Bendrijų Komisija sukūrė duomenų bazę, kurioje surinkta nesudėtinga aplinkosaugos informacija apytiksliai apie šimtą gaminių ir paslaugų grupių. Duomenų bazėje perkančiosios bendrovės ir viešųjų pirkimų vykdytojai gali rasti pagrindinę informaciją, pavyzdžiui, apie konkrečiam gaminiui esamus ekologinius ženklus arba pagrindinį gaminio poveikį aplinkai. Šią bazę galima rasti adresu:

http://europa.eu.int/comm/environment/green_purchasing

EK duomenų bazė: drabužiai ir tekstilė

Sumažintos vandens ir oro tarša gamybos metu

“Žaliųjų” pirkimų reikalavimai apima gaminius, kurių gamybos metu mažiau teršiamos nuotekos ir oras

Sumažintas kenksmingų sveikatai ir aplinkai medžiagų naudojimas

“Žaliųjų” pirkimų reikalavimai apima gaminius, kurių sudėtyje nėra sveikatai kenksmingų medžiagų ir kurių gamyboje ribojamas medžiagų kenksmingų sveikatai ir aplinkai (ypatingai nuotekose) naudojimas.

EK duomenų bazė: tekstilinės grindų dangos

Aplinkosauginiu požiūriu priimtinių gaminių naudojimas

Tekstilinių grindų dangų aplinkosauginis poveikis priklauso nuo žaliavinių medžiagų, chemikalų, naudojamų paviršiaus apdorojimui ir paklijavimui. Viešųjų pirkimų reikalavimai turi būti formuluojami atsižvelgiant į gaminių poveikį aplinkai per visą jų būvio ciklą.

Kenksmingų sveikatai ir aplinkai komponentų naudojimo ribojimas

“Žaliųjų” pirkimų politika turi teikti pirmenybę gaminiams su žemu kenksmingų medžiagų, tokių, kaip pavyzdžiui, sunkieji metalai ar ftalatai, kiekiu.

Viešieji “žalieji” pirkimai: perspektyva

EK pasiūlymas Valstybėms narėms įvesti žaliųjų pirkimų praktikas (2006)

Konferencija “Žalieji viešieji pirkimai – teorijos pavertimas praktika”, Austrija, 2006 balandis – žaliųjų pirkimų praktikų ir kriterijų įvairiems produktams aptarimas, Konferenciją inicijavo Europos komisija.

Europos komisijos nuostata:

“Žalieji” pirkimai turi sudaryti didžiąją viešųjų pirkimų dalį.

Papildoma informacija

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/gpp/>

Europos Komisijos tinklapis skirtas žaliesiems pirkimams

http://europa.eu.int/comm/internal_market/publicprocurement/index_en.htm - EK viešųjų pirkimų tinklapis (įstatymai),

<http://ted.publications.eu.int/official/> -ES šalių viešųjų pirkimų skelbimai (tame tarpe ir lietuvių. k.)

<http://www.vpt.lt/> - Lietuvos viešųjų pirkimų tarnybos tinklapis.

AČIŪ UŽ DĒMESI

